

ANEKS DO ANKIETY Adaptcity

ankieta początkowa - 2015

28. Czy perspektywa zmian klimatu uwzględniona jest w dokumentach planistycznych i strategicznych miasta?

W jakich dokumentach:

- a. planistycznych
- b. strategicznych?

1.

BIAŁYSTOK

a. planistyczne

- „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Białegostoku*” – obowiązujące, nowe w opracowaniu
- *miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego – uchwalone i sporządzone (plany obowiązują na ponad 45% obszaru miasta, nie obejmują terenów Lasów Państwowych)*
- „*Studium hydrograficzne doliny rzeki Białej z wytycznymi do zagospodarowania rekreacyjno-wypoczynkowego i elementami małej retencji oraz prace hydrologiczne niezbędne do sporządzenia dokumentacji hydrologicznej*”

b. strategiczne

- „*Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Białegostoku na lata 2012 – 2030*” – obowiązujący
- „*Program ochrony powietrza dla aglomeracji białostockiej*” – obowiązujące
- „*Program ochrony środowiska dla miasta Białegostoku*” – obowiązujące
- „*Studium transportowe Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego*” – w opracowaniu
- „*Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Białegostoku i gmin: Choroszcz, Czarna Białostocka, Dobrzyniewo Duże, Juchnowiec Kościelny, Łapy, Supraśl, Turośń Kościelna, Wasilków, Zabłudów, stanowiących Białostocki Obszar Funkcjonalny*” – w opracowaniu

2.

BYDGOSZCZ

a. planistyczne

- *Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego*

b. strategiczne

- *Plan Ochrony Klimatu i Adaptacji do Zmian Klimatu dla Miasta Bydgoszczy (POKASZK) wraz z aktualizacją Planu.*
- *Plan Działań na Rzecz Zrównoważonej Energii (SEAP) dla Miasta Bydgoszczy na lata 2012 – 2020.*
- *Założenia do Planu zaopatrzenia Bydgoszczy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe do 2025r. wraz z aktualizacją założeń.*

3.

GDAŃSK

a. planistyczne

- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m. Gdańska*

b. strategiczne NIE

4.

KATOWICE

a. planistyczne

- *W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (w ustaleniach dotyczących zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego oraz w ustaleniach zasad w zakresie zaopatrzenia w ciepło)*
- *Pośrednio w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Katowice (w ustaleniach dotyczących obszarów i zasad ochrony środowiska, jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego)*

b. strategiczne NIE

5.

KRAKÓW

a. planistyczne

- *Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego*
- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa*

b. strategiczne

- *Strategia Rozwoju Miasta Krakowa*

6.

LUBLIN

(podzielił dokumenty na trzy kategorie: planistyczne, strategiczne i sektorowe dokumenty zarządcze)

a. planistyczne

- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin,*
- *Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w mieście Lublin – zgodnie z podjętymi uchwałami o przystąpieniu do opracowania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i projektów zmiany obowiązujących planów miejscowych*

b. strategiczne

- *Strategia Lublina na lata 2014-2020.*

Do zagadnienia gospodarki niskoemisyjnej odnosi się obszar B. Otwartość oraz B. Przyjazność
W celu A.4. Budowanie więzi regionalnych i metropolitalnych znajdują się tak istotne dla zrównoważonego transportu zadania jak dworzec intermodalny oraz rozwój systemu transportu publicznego w ramach LOM.

W opisie obszaru B. Przyjazność znajdujemy bezpośrednie odniesienie do zagadnienia rozwoju zrównoważonego (s. 39):

Ważnym wymiarem przyjazności miasta, wymagającym osobnego potraktowania, jest przyjazność względem środowiska naturalnego, czyli kompleksowe stosowanie zasad rozwoju zrównoważonego jednocześnie w wielu sektorach, uwzględniające skuteczną ochronę i wzmacnianie systemu przyrodniczego Lublina, najnowsze sposoby zamykania obiegu materii, a także oszczędzania energii i wykorzystania energii odnawialnej oraz promowania gospodarki niskoemisyjnej. Zagadnienie to wymaga zintegrowania przewijających się w wielu miejscach Strategii różnorodnych działań, również tych niewymienionych wprost. Należą do nich m.in. **programy oszczędności energii w transporcie, budownictwie, usługach komunalnych** (Cel B.1. Poprawa infrastruktury technicznej), dążenie do „zagęszczania miasta”, obniżające koszty energetyczne na mieszkańca i koszty tworzenia infrastruktury (Działanie B.2.1., w którym jest mowa o „mieście kompaktowym”), dążenie do zamknięcia obiegu materii (Działanie B.1.4., zawierające zagadnienia związane z gospodarką odpadami), wspieranie tworzenia miejskich systemów mikrogeneracji energii takich jak turbiny wiatrowe, baterie słoneczne itd. (Obszar C. Przedsiębiorczość) czy edukacja dotycząca pro-ekologicznych praktyk życia codziennego (Cel B.5. Podnoszenie jakości edukacji).

Najbardziej szczegółowy poziom odniesienia się do tych zagadnień znajdziemy w celu B.1.

Poprawa infrastruktury technicznej (s.40), gdzie można przeczytać:

(...) Kryzys ekonomiczny ujawnił konieczność poprawy efektywności energetycznej miast i dbałości o ich bezpieczeństwo energetyczne. Rozwiązania systemowe w tym zakresie wymuszają potrzebę modernizacji odborników energii. Dotyczą one zarówno systemów grzewczych, jak i oświetlenia miasta, i są zgodne z interesem indywidualnych odbiorców energii w mieście, sprzyjając redukcji zużycia energii. Władze Lublina mają świadomość, że zmiany te będą wymagać nie tylko decyzji na szczeblu krajowym, ale także zaangażowania samorządów. (..)

W synergiiach w tym dziale odnosi się też strategia do kwestii potrzeby stworzenia nowej „piramidy komunikacyjnej”. Miastu jest potrzebna radykalna zmiana priorytetów komunikacyjnych według hierarchii różnych uczestników ruchu stosowanej w przyjaznych miastach zachodnich (piesi, rowerzyści, użytkownicy transportu publicznego, indywidualni użytkownicy samochodów).

C. sektorowe dokumenty zarządcze

Polityka transportowa Lublina (1997)

Rady Miejskiej w Lublinie z dnia 22 maja 1997 r. „W sprawie określenia zasad polityki komunikacyjnej miasta Lublina” (Nr 495/XLIX/97) jest bardzo nowoczesnym dokumentem kreślącym na 12 stronach zasady polityki sektorowej w zakresie transportu. Dokument ustanawia tzw. „piramidę transportową, która zakłada promowanie wszelkich sposobów podróżowania innych niż podróże samochodami osobowymi, w którym jedzie sam kierowca.

We wstępie do dokumentu stwierdza się, co następuje:

Uznaje się, że najwłaściwszym dla Lublina rozwiązaniem jest zespół (kompleks) rozstrzygnięć i działań określonych jako **strategia zrównoważonego rozwoju**-, strategia łącząca ograniczoną rozbudowę infrastruktury drogowej ze stosowaniem instrumentów tworzących priorytet dla komunikacji zbiorowej oraz rozwiązań ograniczających zapotrzebowanie na przewozy i obciążenie dla środowiska naturalnego.

Cel kształtowania systemu komunikacyjnego miasta dokument definiuje jako : *sprawny, bezpieczny przewóz w obszarze miasta osób i towarów, wykonywany z możliwie najmniejszą uciążliwością dla środowiska naturalnego.*

Studium rozwoju systemów komunikacji miasta Lublina oraz koncepcji organizacji ruchu w obszarze centralnym miasta (2012)

„Studium rozwoju systemów komunikacji” jest opracowaniem eksperckim na potrzeby Nowego „Studium Uwarunkowań i kierunków rozwoju przestrzennego dla miasta Lublina”, które jest obecnie w przygotowaniu, a które dla odróżnienia będziemy nazywać dalej Planem Ogólnym.

Studium dzieli miasto na 3 strefy, przy czym w centrum ruch samochodów osobowych jest najsilnie ograniczony. „Studium” wprowadza tak że system obwodnic miejskich rozprowadzających ruch, bus-pasy, drogi jednokierunkowe w centrum. Faktycznie wdraża on założenia zawarte w dokumencie „Polityka Transportowa Lublina ” z 1997 roku.

Wszystko to, poprzez ograniczenie ruchu samochodów osobowych sprzyja osiągnięciu celów gospodarki niskoemisyjnej.

Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Gminy Lublin i gmin sąsiadujących, z którymi Gmina Lublin zawarła porozumienie w zakresie organizacji publicznego transportu zbiorowego” (2013)

To trzecia już wersja dokumentu dotyczącego planu rozwoju komunikacji zbiorowej w Lublinie. Poprzednie były opracowane w latach 2005 oraz 2010.

Cele główne miejskiej polityki transportu publicznego to wg dokumentu:

- udział transportu zbiorowego w przewozach na poziomie nie mniejszym niż 50%
- rozwój, w tym unowocześnianie, trakcji elektrycznej (Lublin ma rozwijaną sieć trolejbusową)

Gospodarka wodno - ściekowa: „Plan przedsięwzięć rozwojowo -modernizacyjnych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych MPWiK SP. z o.o. w Lublinie na lata 2012-2015”

Dokument przewiduje na terenie oczyszczalni Hajdów zainstalowanie trzeciego gazogeneratora o mocy ok. 700 kW w latach 2014-2015. Wykorzystanie metanu powstającego podczas fermentacji osadów pościekowych to z punktu widzenia gospodarki niskoemisyjnej korzyść podwójna: nie tylko dostarcza energii odnawialnej, ale też zapobiega emisji metanu, który jest gazem o 20-krotnie silniejszym wpływie na efekt cieplarniany niż CO₂.

Nowy dokument „Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych MPWiK Sp. z o.o. w Lublinie na lata 2015 – 2020” złożony do Rady Miasta Lublin w październiku 2014 zakłada nowe cele, z których znaczna część będzie miała wpływ na obniżenie emisji CO₂ do atmosfery. Są to cele związane z optymalizacją funkcjonowania Oczyszczalni Ścieków "Hajdów" poprzez:

Ograniczenie kosztów zakupu energii elektrycznej

- uruchomienie 2 zespołów prądowców zasilanych biogazem o łącznej mocy
- około 1,6 MW,
- uruchomienie instalacji fotowoltaicznej o mocy około 2,0 MW,
- zmiana systemu napowietrzania w reaktorach biologicznych,
- modernizacja instalacji oświetlenia zewnętrznego

Zmniejszenie energochłonności procesów technologicznych

- modernizacja urządzeń do suszenia osadu,
- uruchomienie instalacji dozowania węgla,
- termomodernizacja obiektów budowlanych;

Zwiększenie niezawodności funkcjonowania oczyszczalni

- modernizacja kanalizacji sanitarnej w oczyszczalni,
- modernizacja urządzeń odwadniania osadu,
- poprawienie parametrów wody technologicznej;

Zmniejszenie uciążliwości oczyszczalni na otoczenie

- redukcja hałasu,
- uruchomienie instalacji do likwidacji piany i kożucha w komorach napowietrzania i osadnikach wtórnych
- dalsza hermetyzacja urządzeń oczyszczalni);

Program Rozwoju Alternatywnych Źródeł Energii dla woj. Lubelskiego (2006)

Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie opracowało w roku 2006 „Program Rozwoju Alternatywnych Źródeł Energii dla woj. Lubelskiego”. Dokument tylko pośrednio odnosi się do Lublina, ale można w nim znaleźć informacje, które pozwalają ocenić potencjał OZE w obszarze Lublina.

2014- Aktualizacja założeń do przyjęcia tego planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy Lublin

Dokument będący aktualizacją „Planu zaopatrzenia w ciepło..” z roku 2002. W pierwszej kolejności przeprowadza analizę zużycia energii elektrycznej w Lublinie. A zużycie energii elektrycznej w Lublinie rośnie – i to zarówno na mieszkańca, jak też ogółem, mimo malejącej liczby mieszkańców.

W roku 2003 zużycie wynosiło 673,4 kWh/os i wzrosło do 748,4845 kWh/os w roku 2013.

Prognozuje się dalszy wzrost zużycia energii przez gospodarstwa domowych do 769,6 kWh/os w 2017. Byłby to wzrost zużycia energii elektrycznej na mieszkańca o 14,2% w ciągu 14 lat – wynosi więc systematycznie o 1% rocznie.

Skutkiem tego następuje wzrost łącznego zużycia energii elektrycznej w Lublinie przez gospodarstwa z 240 mln kWh w 2003 do spodziewanej wartości ok. 260 mln kWh w 2017 – i to pomimo (jak wspomniano) jednoczesnego spadku liczby osób zameldowanych w mieście !

Podobnie rośnie jednostkowe zużycie gazu na mieszkańca z 228,52 m³ rocznie w 2002 do 283,68 w 2013 i prognozowana wartością pomiędzy 298,99 a 328,93 w roku 2018. Tak więc wzrost do 2013 roku nastąpił o 24% w ciągu 11 lat – o 2,1% rocznie!

W zakresie zapotrzebowania na ciepło systemowe w Lublinie latach 2002-2013 do roku 2010 następował spadek, który został zatrzymany i obserwujemy lekkie odbicie.

W latach 1995-2006 nastąpiła redukcja zużycia ciepła oraz obniżyła się moc zamówiona. Spowodowane było wyłączeniem wielu odbiorców przemysłowych oraz brakiem systemów, które zachęciłyby inwestorów do przyłączania nowych obiektów do sieci ciepłowniczej. W tym samym czasie w wielu obiektach wdrożono programy termomodernizacji, co wraz z zastosowaniem indywidualnych systemów pomiarowych skłoniło mieszkańców do oszczędności.

Od 2010 roku ten niekorzystny (z punktu widzenia dostawców ciepła) trend został zahamowany dzięki zmianie postawy LPEC, który zaczął dążyć do budowy nowej infrastruktury sieciowej na nowych osiedlach, aby być w stanie przyłączać nowe budynki mieszkalne (Węglinek, Felin). Prowadzona jest także promocja ciepła systemowego w ramach wspólnej, ogólnokrajowej kampanii współprowadzonej wspólnie przez ciepłownie miejskie).

Program ochrony powietrza (POP) dla Aglomeracji Lubelskiej

„Program ochrony powietrza (POP) dla Aglomeracji Lubelskiej” został opracowany na zlecenie lubelskiego Urzędu Marszałkowskiego w 2013 roku przez firmę ATMOTERM® S.A.

W opracowaniu opierając się na danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Lublinie co do pomiarów pyłu o granulacji < 10 um (pył PM 10) oraz symulacji określono dotychczasowe przekroczenia zanieczyszczenia powietrza w Lublinie oraz zaproponowano działania mające zmniejszyć zagrożenia zanieczyszczeniem powietrza.

Analizując uzyskane wyniki, sformułowano następujące wnioski:

- w mieście Lublin odnotowano przekroczenie stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM10 w 4 obszarach miasta:
 - osiedle Bursaki,
 - dzielnica Śródmieście,
 - Stare Miasto,
 - Bronowice, Tatary i Kalinowszczyzna, najwyższe stężenie średnioroczne wynosi 50,83 µg/m³,
- Najwyższe stężenia występują w centralno - wschodniej części miasta w rejonie ulicy Chemicznej, największy wpływ na wysokość stężeń w tym obszarze mają źródła przemysłowe zlokalizowane w tej okolicy.
- Najniższe wartości stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM10 występują w południowej części miasta i na jego zachodnich krańcach

Typy emisji spalin w mieście i zalecane ograniczenia

Dokument w rozdziale 4 przeprowadza analizę poziomu możliwej redukcje zanieczyszczeń w podziale na trzy typy źródeł

- Emisje punktową – z pojedynczych przedsiębiorstw (pojedynczy komin lub skupisko kominów)
- Emisję liniową – głównie z dróg
- Emisje powierzchniową – z licznych kominów budynków indywidualnych

Emisja powierzchniowa

Analiza udziału grup źródeł emisji wykazała, iż wpływ na jakość powietrza na terenie całej strefy ma przede wszystkim emisja powierzchniowa, dlatego też zaplanowano redukcję emisji dla źródeł powierzchniowych zwracając uwagę na te dzielnice, dla których udział źródeł był najwyższy. W prognozie nie uwzględniono redukcji emisji naturalnej i rolnictwa ze względu na ich znikomy udział w wielkości stężeń pyłu PM10. Redukcję emisji powierzchniowej założono na obszarze wyznaczonych obszarów miasta:

Obszar I – w szczególności dzielnica Ponikwoda,

Obszar II – w szczególności dzielnice Czuby i Rury,

Obszar VI – w szczególności dzielnice Kośminek, Głusk, Dziesiąta i Wrotków,

Obszar VIII – dzielnice Stare Miasto, Wieniawa, Kalinowszczyzna, Śródmieście i Za Cukrownią.

Raport firmy Deloitte: „Uwarunkowania rozwoju gospodarczego województwa lubelskiego na przykładzie Gminy Lublin”

Definiuje 3 branże wiodące oraz 5 branż wspierających, na których powinien być skupiony wysiłek pozyskiwania inwestorów oraz tworzenia klastrów gospodarczych.

Jako przedostatnia branża wspierająca istotna dla Lublina wymieniona jest energetyka odnawialna z następującym uzasadnieniem (s.73, tom 1) :

Branża energii odnawialnej obejmuje producentów i dostawców usług, rozwiązań i technologii znajdujących zastosowanie w obszarze energetyki, ze szczególnym uwzględnieniem energetyki wykorzystującej

odnawialne źródła energii. Do branży tej zaliczono również firmy z obszary tzw. czystych technologii, tj. dostawców usług, rozwiązań i technologii służących ochronie środowiska, ograniczeniu zużycia surowców nieodnawialnych i/lub kreujących mniej odpadów w porównaniu do konwencjonalnych technologii.

Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Lublin na lata 2014-2018 (Załącznik do uchwały nr 906/XXXV/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 18 listopada 2013 r.)

Zawiera między innymi ocenę stanu technicznego budynków stanowiących mieszkaniowy zasób Miasta Lublin. Miasto w różny sposób zarządza w sumie ok. 383 tys. m kw. powierzchni mieszkalnych w prawie 9400 lokalach mieszkalnych, w których zamieszkuje ok. 25 tys. osób. Stan tych mieszkań, w zdecydowanej większości zarządzanych przez Zarząd Nieruchomości Komunalnych (ZNK) jest zły (tak jest w przypadku 80% lokali zarządzanych przez ZNK – najważniejszego zarządcę).

Jest przy tym oczywiste, że zły stan budynku wpływa na zużycie energii. Tak więc zły stan budynków przekłada się na wysokie zużycie energii cieplnej i wysoką emisję CO₂ w przeliczeniu na użytkownika i 1 m kw.

7.

ŁÓDŹ

a. planistyczne

- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Łodzi,*
- *Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w mieście Lublin – zgodnie z podjętymi uchwałami o przystąpieniu do opracowania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i projektów zmiany obowiązujących planów miejscowych*

b. strategiczne

- *Strategia Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+*
Polityki komunalne i ochrony środowiska miasta Łodzi 2020+
Polityka przestrzennego rozwoju Łodzi 2020+

8.

POZNAŃ

a. planistyczne

- *Program ochrony środowiska dla miasta Poznania na lata 2013 - 2016, z perspektywą do 2020*

b. strategiczne

- *Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasta Poznań) w województwie wielkopolskim*
- *Bilans gazów cieplarnianych dla obszaru miasta Poznania na lata 1990 - 2010*

9.

RZESZÓW

a. planistyczne

- *Prognozy do planów miejscowych oraz opracowania fizjograficzne*

b. strategiczne NIE

10.

SZCZECIN

a. planistyczne

- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecin

b. strategiczne NIE

11.

WARSZAWA

a. planistyczne

- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy. Zmiany klimatu są ujęte w dość niewielkim stopniu, obecnie trwają prace nad aktualizacją Studium. W zaktualizowanych uwarunkowaniach powinny się znaleźć wytyczne z opracowywanej mapy klimatycznej Warszawy*

b. strategiczne

Plan działań na rzecz zrównoważonego zużycia energii dla Warszawy w perspektywie do 2020, przyjęty uchwałą Rady z dnia 8 września 2011

12.

WROCŁAW

a. planistyczne NIE

b. strategiczne NIE